

Jelenségnaptár

2005. március (JD 2 453 431–461)

A bolygók láthatósága

Merkúr. Kora este látható, a nyugati látóhatár fölöött. Az év folyamán március közepén adódik a legkedvezőbb lehetőség a bolygó megfigyelésére. 12-én jut legnagyobb keleti kitérésbe, 18° -ra a Naptól. A hónap utolsó hetére láthatósága gyorsan romlik. 29-én első együttállásban a Nappal.

Vénusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg. 31-én kerül felső együttállásba a Nappal.

Mars. A hajnali égbolton látható a Sagittarius, majd a Capricornus csillagképben. Két órával kel a Nap előtt. Fényessége $1^m,1$, látszó átmérője $5,4''$, mindkettő növekszik.

Jupiter. Az esti órákban kel. Az éjszaka nagy részében megfigyelhető a Virgo csillagképben. Fényessége $-2^m,4$, látszó átmérője $44''$.

Szaturnumusz. Az éjszaka nagy részében látható a Gemini csillagképben. A kora hajnali órákban nyugszik. Fényessége $0^m,0$, látszó átmérője $19''$.

Uránusz, Neptunusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg.

Mély-ég ajánlat

A Leo csillagkép objektumai.

Beküldés: március 6-ig.

NGC 6543 PL Dra

Beküldés: április 6-ig.

Meteorraj-ajánlat

Március hónap során nincs jelentősebb rajaktivitás. Folytatódik a Virginidák több hónapra elhúzódó tevékenysége. Egyik elméleti maximuma éppen újhold idejére esik (március 10.). Ez az újhold kedvez a Zéta Bootidáknak is, melynek feltételezett maximuma március 12-én lesz. A raj aktivitása március 5. és 15. között lehetséges. A radiáns éjfél után kel.

Holdfázisok

03. 17:36 UT	utolsó negyed
10. 09:10 UT	újhold
17. 19:19 UT	első negyed
25. 20:58 UT	telehold

Mira és SRA maximumok

Csillag	Max.	Térkép
01. U Aur	8,5	VA 10
03. R UMa	7,5	VA 5
03. RU Aql	9,4	
04. W Her	8,2	VA 6
04. V Lyr	9,7	VA 16
06. U Lib	9,6	
06. U Lyr	9,5	VA 3
07. Y Cep	9,6	
07. X UMa	9,7	
07. S Aqr	8,3	VA 12
10. RT Her	9,4	
13. R Vir	6,9	VA 11
15. S UMa	7,8	VA 11
16. T Aqr	7,7	VA 5
17. R CMi	8,0	VA 13
17. U LMi	10,8	VA 9
17. Z Boo	9,3	
18. S Leo	10,1	
19. U Vir	8,2	VA 4
19. R Oph	7,6	VA
20. Y And	9,2	VA 7
21. S LMi	8,6	VA 9
23. T Cen	5,5	
25. T Col	7,5	
25. R Boo	7,2	VA 14
26. U Cas	8,4	VA 5
28. V Tau	9,2	VA 15
29. U Cnc	9,9	

A **Camelopardalidák** idején (március 14–április 4.) telehold környéki holdfázis lesz. Maximuma 1 héttel lesz telihold előtt (március 19).

GyL

A hónap „Messier-objektuma”: a Hyádok

Februári rendhagyó ajánlatunkban a Hyádok halmaz szerepel. Ez nem Messier-objektum, de gyakran érkezik róla megfigyelés a Klubhoz, így hivatalos jelleggel is „műsorra tűzzük”. A Hyádok a csillagászati távolságlétra egyik legfontosabb foka. A halmaz elég közel van ahhoz, hogy geometriai módszerekkel (mozgóhalmaz, geometriai parallaxis) meg lehessen mérni a távolságát, de elég távol ahhoz, hogy a halmazok távolságának meghatározására használható egyéb módszereket is kipróbálhassuk rajta. Sőt, a Hyádok azon kevés halmaz egyike, ahol a csillagok luminozitását is számíthatjuk a geometriai távolságok segítségével, s túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ennek jelentősége felbecsülhetetlen. A Hyádok távolságát 45 pc (Mermilliod, WEBDA), ill. 46,3 pc (HIPPARCOS) érték körül fogadják el. Kora kb. 780 millió év, fémsége $[Fe/H] = 0,17$. Csillagai több fokos területen oszlanak szét, a halmaz dinamikai sugara (árpály-sugara) kb. 10 pc. A halmazból 218 csillagot katalogizálnak Perrymann és munkatársai. (1998), ebből mindössze 85 van az előbb említett sugáron belül, ami az égnek egyébként 25 fokos (!) területét jelenti. Vizuálisan a halmaz jellegzetes, mintegy 5 fokos átmérőjű V betűt formál a Bika „feje” alakzataként. Az Aldebaran a halmaz előterében, mintegy félúton van, vagyis szigorúan véve nem halmaztag. A terület változócsillagai közül kiemelendő a T Tauri, a fősorozat előtti állapotú változócsillagok „prototípusa”, amely azonban nem halmaztag, mert tőlünk mintegy 170 pc-ra helyezkedik el, a Hyádok hátterében.

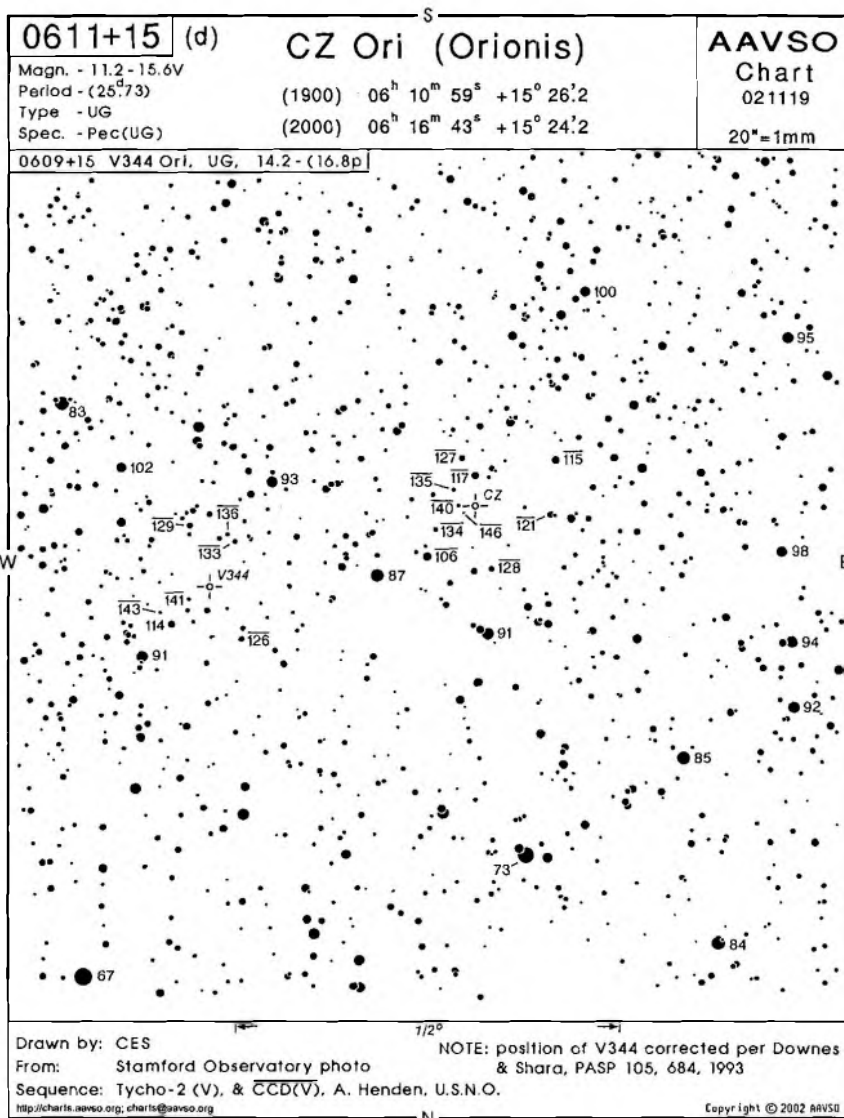
SzMGy

A hónap változócsillaga: a CZ Orionis

A téli ég viszonylag halvány törpe növője az Orion északi peremvidékén található CZ Orionis. Durván havonta bekövetkező maximumaiban $12^m,0$ és $13^m,0$ között szokott tetőzni, közöttük pedig $16^m,0$ -s minimumokban található. Talán ennek is köszönhető, hogy még az AAVSO adatbázisában is elég kevés pozitív vizuális becslés található róla, noha 20 cm-es átmérőtől kezdődően fényváltozásának jelentős része „hagyományos” technikával is lefedhető. A téli tejutas csillagmezőben számtalan közeli összehasonlítható csillag választható CCD-s mérések számára, ugyanakkor a mellékelt AAVSO-térkép alapján távcsövünk vizuális határmagnitúdóját is tesztelhetjük. Gyors és előrejelezhetetlen változásai miatt közepes- és nagytávcsöves észlelők számára mindennapos észlelése kimondottan hálás téma. Csillagkörnyezete az M35 nyílthalmaztól pontosan 10 fokkal délre található ξ és ν Orionis, valamint egy részletesebb atlasz segítségével könnyedén azonosítható. (KsI)

Felhívjuk tagjaink és az érdeklődők figyelmét, hogy a **Szakkönyvárúházb**an is kaphatók az MCSE kiadványai (Csillagászati évkönyveink, a Meteor friss számai, régebbi évkönyvek, Amatőr csillagászok kézikönyve stb.).

A Szakkönyvárúház címe: Budapest VI. ker., Nagymező u. 43.

Az észlelések beküldési határideje: minden hónap 6-a!

A Polaris Csillagvizsgáló programjaiból

1037 Budapest, Laborc u. 2/c., <http://polaris.mcse.hu>

Különleges helyek, különleges anyagok a Világmindenségben

Dávid Gyula fizikus (ELTE) sorozata

A kozmosz végelethatalatlan tér- és időtartományában, változatos fizikai viszonyai közegette sok olyan anyagfajta létezhet (vagy létezett), amelyek földi körülmények között nem fordulhatnak elő. Létezésük feltételezése, tulajdonságaik ismerete mégis nélkülözhetetlen a Világmindenség megértéséhez. A hipotetikus anyagfajták leírásához az elméleti fizika különböző ágai (részecske-, atommag-, plazma-, szilárdtest-, statisztikus fizika, általános relativitáselmélet) járultak hozzá. E tudományágak fejlődésével az ismeretlen anyagfajtákra vonatkozó elméletek is folyamatosan módosulnak. Sorozatunk a hipotézisek mai állásáról számol be.

Az előadásokat hétfőnként tartjuk, 18:30-as kezdéssel. A belépődíj 500 Ft, MCSE-tagoknak ingyenes. Derült idő esetén a sorozat résztvevői számára távcsöves bemutatót tartunk.

Figyelem! A március 14-i munkaszüneti nap miatt a sorozat egy héttel eltolódik a januári Meteorban közöltekhöz képest!

Március

- 7. Az őanyag maradványai
- 21. A téridő habjai

Április

- 4. Falak, szálak, monopólusok
- 11. A sötét anyag természete
- 18. „Sötét energia” vagy kvintesszencia?
- 25. Mi van a „brének” között?

A távcső világa – előadás-sorozat

Keddi előadás-sorozatunk márciusi témája a távcsövek világa. Az előadásokat 18 órai kezdettel tartjuk, a részvételi díj 400 Ft, MCSE-tagoknak ingyenes.

Március

- 1. Egy fontos távcsőalkatrész: a számítógép (Holl András)
- 8. Az óriástávcsövek világa (Szécsényi-Nagy Gábor)
- 22. Naptávcsövek, toronyteleszkópok (Pápics Péter)
- 29. Csillagászat űrtávcsövekkel (Horvai Ferenc)

Ifjúsági szakkör

Szakkörünket csütörtökönként tartjuk, 17 órától. A szakkörbe 15–19 éves, a csillagászat és az űrutatás iránt érdeklődő fiatalokat várunk. A jelentkezés folyamatos. A szakkör MCSE-tagok számára díjtalan; a munkában való részvétel feltétele az MCSE-tagság.

A képet Kálmán Béla készítette a rendszeres észlelés során, 2005. január 11-én 11:08:20 UT-kor, a debreceni napfizikai obszervatórium 12,5 cm-es Nap-fényképező refraktorával, Zeiss-interferenciaszűrőn át, Agfa Alliance Camera CS filmre, 1/60 s expozícióval. A repülőgép „alatt” látható foltcsoport a hónap közepére óriási, szabad szemmel is látható napfolttá fejlődött

Távcső Szolgáltató Magyarország

www.tavcso.com info@tavcso.com

Tel: 06-20-432-5555 vagy 0043-676-526-528-0
Bemutatóterem: 1112 Budapest, Dobogó út 57

Synta ED APO tubus

- 2" Crayford kihuzat
- fotoállványcsatlakozás
- észrevehetetlen színhiba
- 90% feletti def. fény
- Ronchigram autokollimációban
- interferogram (felárért)

80/600 ED APO: 109 800 Ft
100/900 ED APO: 248 000 Ft

TS Okulárkoffer

Ha komplett távcsövet
60 000 Ft feletti értékben
nálunk vásárolja,

29 800Ft-tól

TS Fraunhofer acéllábú Astro5 mechanikán

- 8x50 kereső
- 2" fogasléces kihuzat
- zenittükör, 2 Plössl okulár
- 90% feletti def.fény

102/660 vagy 1000: 148 000 Ft
127/820 vagy 1200: 198 000 Ft
152/990 vagy 1200: 258 000 Ft

Ekvatoriális mechanikák DualAx vezérléssel

SkyView PRO: 148 000 Ft
HEQ5: 148 000 Ft

EQ6: 218 000 Ft
HQ6: 238 000 Ft-tól

Cel Adv GoTo: 258 000 Ft
EQ6 GoTo: 298 000 Ft-tól

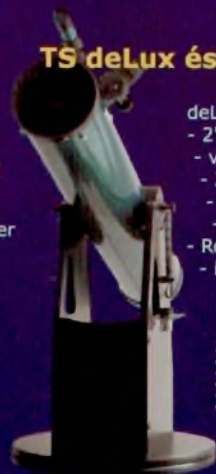
TS deLux és classic Dobsonok

Komplett Newton távcsövek

114/900 EQ2 SkyWatcher
47 800 Ft
114/900 Astro3-plus TS
49 800 Ft
130/900 EQ2 SkyWatcher
49 800 Ft

130/1000 (2" kihuzattal) TS: 62 800 Ft
150/750 EQ3-SkyScan Synta: 97 800 Ft
150/750 SkyView TS/GSO: 114 800 Ft

deLux opciók:

- 2" Crayford kihuzat
- ventilátoros tükörhűtés
- 2" TSWA okulár
- 1.25" TSSP okulár
- 90% feletti def.fény
- Ronchigram autokollimációban
- Interferogram (felárért)

150/1200 classic: 84 800 Ft
200/1200 classic: 99 800 Ft
200/1200 deLux: 128 000 Ft
250/1250 deLux: 198 000 Ft